

Beril Bejnbridž

FABRIKA ZA
FLAŠIRANJE VINA
ORGANIZUJE
IZLET

PREVELA S ENGLSKOG

Marija Obadović

BEOGRAD

2019

**ZAŠTO
ČITATI
OVU
KNJIGU**

Volim da čitam nova imena u svetu književnosti. Beril Bejnbridž svakako je jedno od njih. Dok sam čitala ovu knjigu, činilo mi se kao da gledam odličnu englesku TV komediju. Brenda i Frida su skoro groteskne ali dopadljive engleske gospođice, opisane kao dve različite žene, ali sa istim problemom – nemogućnošću da se uklope u svet. Nepostavljeni kaputi, jedva nešto novca za jednu šniclu, rad u fabrici u nemogućim uslovima, žeđ za ljubavlju koja se gasi vinom, izlet u Vindzor... Bilo mi je sasvim logično da nakon čitanja ovog romana slušam malo *Kleš...*

Preporučila *Jelena Iskrenović*, pravnica

www.strik.rs

www.strik.rs

NASLOV ORIGINALA
Beryl Bainbridge
The Bottle Factory Outing

UREDNIKA
Ljubica Pupezin

Objavljivanje ove
knjige pomogao je
program „Kreativna Evropa”
Evropske unije

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Copyright © Beryl Bainbridge 1974.

Copyright © 2019 Štrik, za srpski jezik

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se umnožavati ni u kom obliku bez prethodne dozvole izdavača ili vlasnika izdavačkih prava.

Za Polin

Ispred zgrade parkirana su mrtvačka kola, čekaju staru gospođu. Frida plače. Tu su i neka deca i jedan pas, trčkaraju među golim crnim stablima posađenim duž trotoara.

„Ne razumem zašto plačeš”, čudila se Brenda. „Nisi je ni poznavala.”

Četvorica unajmljenih muškaraca u crnim odelima s kovčegom na ramenima prolazila su odmorištem na gornjem spratu. Ispod njih, na prvom spratu, u pižamama i kućnim ogrtačima, vremešno društvo naredalo se po balkonima svojih soba i čekalo u pripravnosti da mahne starici na rastanku.

„Dopada mi se”, rekla je Frida. „Tako je lepo.”

Onako korpulentna, prislonila je svetlo lice na staklo i ožalošćeno gledala zgradu uronjenu u beton nalik prekookeanskom brodu. U daljini, iza jarbolja od televizijskih antena, nebom su plovili beli oblaci. Ostareli članovi posade, svi na palubi, pognuli su glave i polako se gegali do ograde da posmatraju iskrcavanje poslednjeg putnika.

Frida je uživala. Zaustavila je suzu vrhom prsta i prinela je usnama.

„Skroz sam se raznežila”, primetila je dok je kovčeg, opasno nakošen, silazio niz stepenice.

Pošto joj je većito zbog nečeg bilo neprijatno, Brenda nije htela da je ljudi vide kako blene kroz prozor. Nije želela da gleda u krov mrtvačkih kola na kom je kruna od cveća delovala kao nedeljni šešir, dok su uz dosta muke ugurali kovčeg.

„Odvode je”, plakala je Frida, a motor se pokrenuo i crni automobil je sišao s trotoara dok su se gladiole i kale klatile na povetarcu.

„Ti se baš lako rasplačeš”, primetila je Brenda dok su se oblačile za odlazak u fabriku.

„Volim sahrane. Sve to cveće – završetak jednog ispunjenog života...”

„Nije mi delovalo kao da je imala ispunjen život”, odvrtila je Brenda. „Imala je samo mačku. Nije bilo nikog da je ožali – ni sinova, niti ikog drugog.”

„Neka ti to bude nauk. I tebi se to može desiti. Kad ja budem odlazila, oko mene će biti porodica – ćerke – sinovi – muž, sedokos i naočit, nežno će utapkavati usne salvetom...”

„Muškarci uvek prvi odu”, rekla je Brenda. „Žene duže žive.”

„Draga moja, treba malo da izađeš među ljude.”

Kad Frida počne da pridikuje, Brenda bi najradije pobešla u drugu sobu, samo kad bi je imale. „Izlazim. I više nego što misliš”, rekla je nesigurno.

„Nisi ti olupina koju je more izbacilo na obalu, pa sad više ne može da se porine u vodu”, nastavila je Frida. Podigla

je glomaznu nogu da obriše vrh čizme o porub zavese. „Kad odemo na izlet, moraš malo da se družiš s ljudima.”

„Ništa ne obećavam”, pobunila se Brenda.

Za razliku od Fride, Brendu je užasavala pomisao na izlet, koji je zapravo bio ideja njene prijateljice. Kiša će sigurno padati jer je već bio oktobar, i već je zamišljala kako u žalosnoj povorci pokunjeno idu po travi, jedni iza drugih, muškarci proklizavaju i posrću pod težinom buradi za vino, a Frida, lica izobličienog od besa zbog lošeg vremena, seda na blatnjavo tlo, raspakuje foliju s hladnom piletinom i komada meso dok se s grana otkidaju kišne kapi i padaju po njoj. Fridi je, s druge strane, na pameti bilo nešto sasvim drugo. Bila je zatreskana u Vitorija, rođaka gospodina Paganotija, koji se obučavao za šefa, i mislila je kako će joj se šanse da ga zavede povećati ako uspe da ga namami u prirodu, dalje od fabrike za flaširanje vina i obaveza u vinskom podrumu. U planu joj je bilo da posete neki stari dvorac i prošetaju po vrtovima, gde će se, ako bude po njenom, držati za ruke. Radnicima iz fabrike čula su podivljala na pomisao na dan u prirodi sa dve engleske gospođice, te su smesta dali nedeljna odela na hemijsko čišćenje, a ženama i deci rekli da je izlet samo za zaposlene. Rosi je Fridi dozvolio da naruči kombi; gospodina Paganotija su ubedili da im pokloni četiri bureta vina, dva belog i dva crnog.

„Normalno bi bilo da jedva čekaš izlet”, rekla je Frida. „Svež vazduh i zelena trava koja se talasa... Trebalo bi da skačeš od sreće i na samu pomisao.”

„E pa, ne skačem”, ravnodušno je uzvratila Brenda.

Frida je obožavala da se nađe usred meteža, pa ju je zaprepastilo Brendino ponašanje. Onog dana kad su se upoznale, u mesari na Finčli roudu, upravo su je nedostatak samokontrole i provala osećanja privukli kod Brende. Stajala je u redu ispred Fride i zatražila svinjsku krmenadlu, i kad joj je mesar posežući za satarom zabodenom u drvenu dasku prijateljski dobacio: „Poslastica za voljenog mužića, je li?“, Brenda je briznula u plač rekavši kroz jecaje da ju je muž ostavio i da u njenom životu nema nikakvog voljenog mužića. Drhtala je u izbledelom plavom kaputu s ofucanim krznenim okovratnikom dok su joj suze lile niz obraze. Frida ju je izvela napolje, uvredljivi odrezak ostao je na pultu, a njih dve su nedelju dana kasnije zajedno unajmle sobu u Houp stritu, gde je Frida saznala da nije muž ostavio Brendu, već da je Brenda ostavila muža jer više nije mogla da podnese da iz večeri u večer pijan dolazi iz *Litl lidžona* i zapišava ulazna vrata. Osim toga, imala je očito poremećenu svekrvu koja se u zoru iskradala da skuplja jaja ispod kokošaka, pa je po njima flomasterom crtala lica.

Čudno je bilo što je baš Brenda doživela takvu vrstu iskustva, s obzirom na to da je poticala iz ugledne porodice – privatne škole i časovi muzike i tenis za vreme letnjih odmora – a zamenila je život u porodičnoj višespratnici za seosku kuću u dalekom Jorkširu i spavanje u velikom mesinganom krevetu s onom sirovinom od muža, okružena divljim močvarama, guskama i patkama, ambarima i ovcama koje se

kroz rupe u zidovima provlače u kuću da se zgreju priljubljene uz unutrašnje zidove. Nimalo joj nije pristajao takav život, s tom njenom crvenkastom kosom na froncle koja joj je padala po ramenima, mršavim, duguljastim licem, kratkovidim plavim očima koje uvek izbegavaju tuđ pogled, dok bi ona, Frida, tamo bila u svom elementu – na kraju krajeva, na krovu poljskog ve-cea živele su bele golubice.

Nije to bilo fer. To joj je i rekla. „Oduvek sam želela da živim u kući s velikom kuhinjom. Oduvek sam želela majku koja u postavljenom prsluku i kecelji mesi hleb i kuva supu s knedlama.”

„U postavljenom prsluku?“, zbunila se Brenda, ali Frida nije mogla da joj objasni – ne bi ona to razumela.

Od te prve provale emocija u mesari Brenda se povukla u sebe i prestala da pokazuje osećanja, osim što je umišljala da je muškarci progone. Frida je gajila nadu da će rad u fabrici obogatiti Brendin život. Čim je u novinarnici videla oglas za posao, rekla je Brendi da im upravo takav posao i treba, čak i ako je loše plaćen, jer mogu da uštede na kartama za metro i na ručku, i neće morati da nose skupu odeću. Brenda je rekla da ona i nema skupu odeću, što jeste bila istina. Frida je dala otkaz na mesto kasirke u noćnom klubu: radno vreme joj nimalo nije odgovaralo, a ni ujutru nije mogla da ustane dovoljno rano za pozorišne audicije. Svakog četvrtka kupovala je *Scenu* i svakog petka uveče posećivala pozorišni klub gde se družila s ljudima iz branše. Ali od svega toga ništa nije ispalo. Brenda nije radila ništa, osim što je povremeno išla

u kupovinu. Svake nedelje otac joj je poštom slao novac, ali to nije bilo dovoljno za život.

„To nije u redu”, rekla joj je Frida. „U tvojim godinama moraš da razmišljaš o budućnosti.”

Tridesetdvo godišnju Brendu plašilo je skriveno značenje te izjave: osećala se kao da je jednom nogom u grobu. Jednom prilikom su otišle u biro za zapošljavanje i rekle da traže povremen kancelarijski posao. Slagale su, između ostalog, i da brzo umeju da kucaju, ali žena za stolom nije zvučala oduševljeno. Frida je potajno mislila da je za to kriva Brenda jer je izgledala kao strašilo – tog jutra ju je uhvatila zubobolja i vilica joj je bila otekla. Brenda je pak mislila da je kriva Frida, koja je obukla ljubičastu pelerinu i neprekidno tresla pepeo na pod. Frida je izjavila da treba da rade nešto prostije, nešto što će ih navesti da se druže s običnim ljudima, s radnicima.

„Ali fabrika za flaširanje”, bunila se Brenda čije se potrebe nisu poklapale s prijateljičinim.

Frida joj je strpljivo objasnila da to nije fabrika za flaširanje, nego fabrika za proizvodnju vina – tamo bi radile pored prostih seljaka iza kojih stoji kultura i tradicija. Brenda je natuknula da ne voli strance – teško joj je bilo da se sprijatelji s njima. A Frida joj je na to odgovorila da to samo pokazuje koliko je uskogruda, i mentalno i fizički.

„Zatucana si”, dreknula je. „I premalo jedeš.”

Brenda na to ništa nije rekla. Čitala je i posmatrala Fridino glatko, svetlo lice i pramen sjajne plave kose koji joj se